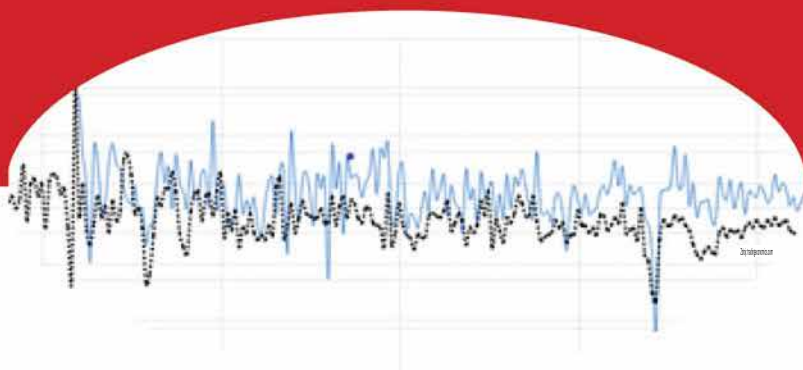
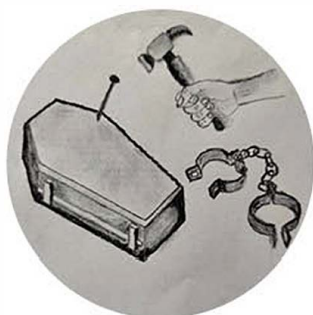


Stanislav Jurčišin

# ODBORNÁ ARGUMENTÁCIA KOOPERATIVIZMU



alebo **posledný klinec**  
**do otrokárskej rakvy?**



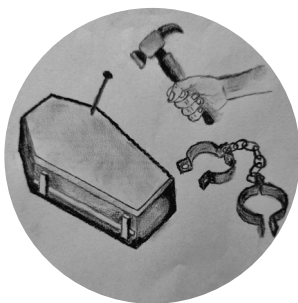
**ODBORNÁ ARGUMENTÁCIA  
KOOOPERATIVIZMU  
alebo **posledný klinec do  
otrokárskej rakvy?****

**ISBN: 978-80-570-5951-6**

---

**ODBORNÁ ARGUMENTÁCIA  
KOOOPERATIVIZMU**  
alebo posledný klinec do  
otrokárskej rakvy?

---



Stanislav Jurčišin

# OSNOVA KNIHY

## Pod'akovanie (9)

### Predslov (13)

Ako sa z dobrého ekonóma stal zlý ekonóm	13
To, čo ideológie potrebujú, to vo svete poctivej práce platiť nemusí	15
Publikácia obsahuje všetky žánre	19
Všetko naopak, všetko inak ako u bežných ekonómov	23
Výklad a moje videnie sveta ako súčasť projektu	25
Dnes dokonca nemusím byť boh	27
Technické informácie	29

## PRVÁ ČASŤ

### Čo je kooperativizmus a jeho zdôvodnenie cez historické skúsenosti (31)

<b>Zloženie a ciele kooperativizmu</b>	<b>32</b>
O zdôvodňovaní nového	32
Aj ďalšie ciele kooperativizmu odvodené od toho základného	33
Trhový mechanizmus	34
Trhový mechanizmus kooperativizmu	36
Dva základné body kooperativizmu, a to je všetko?	37
<b>1. Štátna mena</b>	<b>39</b>
Od zlata, cez zlatý štandard, až k dnešným frakčným rezervám	39
Stabilita bez úniku zdrojov	42
Inflácia, možný kolaps, ale aj verejné dlhy	44
Jediné alternatívne riešenie s úplne opačnými cieľmi a nástrojmi ako pri kooperativizme	46
Manipulácie a klamstvá kryté režimom	47
Problematika formovania úroku počas zlatých mincí až dodnes	51
Odpoveď na najdôležitejšiu otázku	54
Riziká znehodnotenia a okrádania cez menu boli aj v dávnej minulosti, avšak...	56
Ešte nejaké porovnávania s nedávnou históriou a inými pokusmi	59
Postavenie bánk v kapitalizme a kooperativizme	61

Prečo zastavenie úniku zdrojov cez finančný systém?	62
Makroekonomická schéma kooperativizmu	63
Mena jedným z dôvodov jedinečnosti kooperativizmu ako zdôvodnenej systémovej alternatívy	64
Kooperativizmus a kopírovanie?	65
Záver ku kapitole Štátna mena	67
<b>2. Kooperatívy a ekonomická demokracia</b>	<b>69</b>
Kooperatíva nie je jediná, ale predsa je cieľom	73
Zázraky, ktoré pomohli najúspešnejšiemu projektu kooperatív prežiť kapitalistickú mašinériu	74
70-té roky a svet na križovatke	75
Titov socializmus ako jediný dlhodobý štátny pokus o firemnú demokraciu	77
Robotníci ako celok nie sú o nič lepší ako kapitalisti či top manažéri	79
Druhý neúspech pri rovnakých pravidlách už nie je náhoda	81
Výsledok kombinácie problémov kapitalizmu a juhoslovanského socializmu je jasný	83
Postupný prechod ako ďalší dôvod budúceho úspechu	84
Záver ku kapitole Kooperatívy a ekonomická demokracia	86
<b>3. Ako to má vyzerat' a prechod v skratke</b>	<b>87</b>
Vytesnia či nevytesnia? A je to až tak dôležité predpovedať?	88
Technická záležitosť prechodu v skratke	89
<i>Záver k zdôvodneniu kooperativizmu cez historické skúsenosti</i>	<b>91</b>

## DRUHÁ ČASŤ

### Empirické zdôvodnenie kooperativizmu (93)

<b>Na prahu alebo za prahom zlatého veku?</b>	<b>94</b>
<b>1. Úvod a teória potrebné pre empirické zdôvodnenie</b>	<b>97</b>
Od feudalizmu ku kapitalizmu	99
Vzbura, len nevedeli čo so sebou.	
Čo by už definitívne platiť nemalo	101
Etapy v rámci kapitalizmu	102
Neregulovaný kapitalizmus 19. storočia	103

Vývoj analýzy kapitál-práca	104
Nástup sociálneho štátu	109
Rozvoj a princípy sociálneho štátu po roku 1913	111
Etapy sociálneho štátu a spochybnenie rozdielov medzi liberalizmom a konzervativizmom	112
Bez ochrany zamestnanca ako súčasť sociálneho štátu by kooperativizmus tiež asi nevznikol	114
Sociálny štát v číslach a jeho rôzne typy	116
Základné nástroje sociálneho štátu	117
Prerozdeľovanie cez infláciu, inflačná eutanázia kapitalistov	120
Pomer kapitál/dôchodok a jeho vývoj	121
Základné zákony kapitalizmu	122
Kapitál/dôchodok v Európe	124
Eutanázia kapitálu v Európe a zníženie nerovností po 2. svetovej vojne	125
Od vojny až po dnešnú neoliberálnu dobu. Jej pozitíva a negatíva	129
Pripomenutie križovatky	133
Stručný vývoj ekonómie a interpretácie javov.	
Aj o rozprávke so šťastným koncom	136
Porovnanie manipulácií predliberálnej doby s tou dnešnou	141
Od Marxa po dnešok. Stále o hádaní bez objektívnych zdôvodnených záverov	142
Záver ku kapitole Úvod a teória potrebné pre empirické zdôvodnenie	147
<b>2. Makroekonomická demokracia</b>	<b>149</b>
Ekonomická demokracia z makro pohľadu	149
Makroekonomická demokracia dosiahnutá doteraz	151
Nerovnosť vlastníctva kapitálu	152
Nerovnosť dôchodkov z práce	153
Celková príjmová nerovnosť	154
Pojem zdedeného bohatstva	155
Demokratické riadenie vo firmách	160
Trhový mechanizmus	162
Pojem ekonomického rastu, rastu produktivity a demografického rastu	163
Záver ku kapitole Makroekonomická demokracia	167
<b>3. Vzťah zložiek makroekonomickej demokracie a výkonnosti ekonomík</b>	<b>168</b>
Vplyv sociálneho štátu na výkonnosť v rámci kapitalistickej organizácie	169

Celosvetový pohľad období 1820–1913, 1913–2012	170
Porovnanie rastu produktivity v Západnej Európe	170
Porovnávanie počas fungovania sociálneho štátu.	
Európa 1950–1970, 1990–2012	171
Porovnanie vývoja v USA a nárast nerovností	173
Porovnanie rôznych období v 19. storočí	175
Ešte porovnanie USA a Západnej Európy od 18. až do 20. storočia	176
Eliminácia pochybností časového hľadiska v doterajších analýzach	178
Demokracia vo firemnom riadení.	
Najprv makroekonomický pohľad	179
Nemecký príklad pri participácii zamestnancov a iných záujmových skupín	180
Mikroekonomický pohľad na firemné riadenie	186
Trhový mechanizmus a produktivita	189
Výnimka potvrdzuje pravidlo, aj keď možno až o takú výnimku nejde	190
Porovnanie produktivity socializmu a kapitalizmu	194
Socializmus verzus kapitalizmus na Slovensku	197
Zo Slovenska opäť do Škandinávie	198
Plátanie dier po škandinávsky verzus riešenie podstaty v rámci kooperativizmu	198
Kritika Ľuboša Blahu	201
Záver ku kapitole Vzťah zložiek makroekonomickej demokracie a výkonnosti ekonomík	204
<b>4. Empirické zdôvodnenie dlhodobého prínosu kooperativizmu</b>	<b>206</b>
Hlbší pohľad na vzťah výnosov z kapitálu ( $r$ ) a ekonomického rastu ( $g$ )	206
Príčiny opätovného otvárania nožníc	211
Od Marxa až po dnešok a internetovú bublinu.	
Stále tá istá obohratá platňa	213
Sociálny štát a kapitalizmus určite v koncoch	217
Od nezávislosti k závislosti	218
Riešenie Thomasa Pikettyho a porovnanie s kooperativizmom	222
Antiglobalizmus či alterglobalizmus?	226
<b>Záver k empirickému zdôvodneniu kooperativizmu</b>	<b>228</b>



## TRETIA ČASŤ

### Doplnkové témy (231)

Návrat do histórie kooperativizmu	232
<b>1. Porovnanie kooperativizmu s riešením rakúskej ekonomickej školy</b>	<b>234</b>
Juraj Karpiš v skutočnosti blízko Karla Marxa?	
Ďalší dôkaz o správnosti kooperativizmu?	239
Trhový mechanizmus nemusí byť stále to isté	242
Bitcoin ako zlaté mince?	243
Slepá viera, jej dôsledky a vízie	244
<b>2. Rapídny nárast nerovností v USA</b>	<b>248</b>
Ďalší kameň do mozaiky dôsledkov absolútnej moci a nutnosti systémových tlakov	254
Porovnanie vyspelých ekonomík s iným svetom	255
Nerovnosti v rámci krajín EU a na Slovensku	257
<b>3. Krízy z pohľadu kooperativizmu</b>	<b>260</b>
Eliminácia kríz v rámci kooperativizmu	264
<b>4. Problematika získavania si informácií</b>	<b>267</b>
Informácie z jedného zdroja nezávislého od projektu cestou k skutočnej objektívnosti?	274
<b>5. Ešte nejaké historické a politické témy na záver</b>	<b>275</b>
Inovácie sú zbytočné, keď ich riadiaci pracovníci nechcú	275
Všetko musí byť prvýkrát	278

### Záver (283)

### Niečo o sebe (286)

# Pod'akovanie

Táto kniha je výsledkom asi ôsmich rokov snáh o priame zdôvodnenie mnou navrhutej postkapitalistickej stratégie pod názvom kooperativizmus. Na úvod treba povedať, že išlo o dlhodobú individuálnu snahu, ktorá, ako sa stále viac ukazovalo, bola vzhľadom na špecifickú problematiku a potrebu ísť k danému cieľu absolútne nevyhnutnou. Vízia bola od začiatku založená na pretavovaní mnou videnej praktickej reality na základe mnohých praktických skúseností, tak z geografického, ako aj odborového pohľadu. Aj keď snáh o kontakt a možno aj pomoc od rôznych odborných a riadiacich štruktúr režimu bolo mnoho, asi aj vzhľadom na moju relatívne zraniteľnú spoločenskú pozíciu sa k tomu postavili skôr tak, že projektu nielen že nepomáhali, ale skôr podkladali nohy v snahách o moje nepúšťanie do éteru a možno skôr pracovali až na mojej diskreditácii. Rokmi teda bolo stále viac zrejmé, že práve individuálnosť je v tomto prípade jedinou šancou pre dosiahnutie daného cieľa. Nakoniec aj dnešné mnohé kolektívne výsledky rôznych inštitúcií v rámci tohto odboru, ktoré majú často pekný marketingový obal, avšak najčastejšie nulový obsah, sú toho nepriamym dôkazom. Čo sa skutočne dá vidieť na väčšine kolektívnych odborných prác odborníkov v tejto oblasti aj v dnešnej dobe.

Napriek takejto špecifickosti a takýmto okolnostiam rozvoja tohto projektu, je namieste poďakovať viacerým nepriamo zainteresovaným stranám na rozvoji tejto publikácie. V rámci mojej krajiny je to ľavicový politik Ľuboš Blaha, ktorý zhrnul ľavicovú teóriu a podal ju v niekoľkých knižných vydaniach. Na druhej strane moje poďakovanie patrí pravicovému akademikovi Jurajovi Karpišovi, ktorý zase veci podal z pohľadu pravicovej ideológie a jej videnia dnešnej reality. Ako som po menšej investigatívnej činnosti zistil, typy prác týchto ľudí nie sú v iných krajinách samozrejmosťou a z tohto pohľadu je vďaka asi namieste. V medzinárodnom meradle moja vďaka patrí hlavne francúzskemu akademikovi Thomasovi Pikettymu, ktorého publikácia *Kapitál v 21. storočí* vyšla tesne po uvedení kooperativizmu do éteru a dnes je považovaná aj za akúsi bibliu ekonómie ako vednej disciplíny. Dostal za ňu dokonca Nobelovú cenu. Existencia prác týchto ľudí mi pri tvorbe tejto publikácie veľmi pomohla a bez nich by to bolo minimálne omnoho náročnejšie,

azda až nemožné dotiahnuť do takéhoto konca. Ako niekto, kto podal realizovateľný návrh, ktorý je výsledkom autentických skúseností, vedel som ich práce aj nejako skritizovať. Aj tento pohľad na týchto akademikov obsahuje táto publikácia. A to hlavne v kontexte s ich navrhovanými riešeniami, kde je vidieť hlavný rozdiel medzi mojim návrhom a projektom a prakticky všetkými inými na dnešnom myšlienkovom trhu. Napriek tomu je moja vďaka smerovaná k týmto autorom pri tvorbe tejto publikácie asi namieste.

Veľká vďaka patrí, samozrejme, aj môjmu najbližšiemu okoliu. Určitá špecifickosť môjho naberania skúseností pri tvorbe takéhoto projektu je asi zrejmá. Možno aj nechcené odpútanie sa od systémových štruktúr kvôli snahe o videnie reality objektívnym okom, nie je najjednoduchšou alternatívou pre prežívanie v akomkoľvek režime, ktorý je založený na princípoch absolútnej moci. A je tomu aj v mojom prípade a v dobe, keď sa tento projekt rozvíjal. Nevyhnutnosť neuhýnať z mnou nastavenej cesty bola cestou k rôznym turbulenciám, tak pri snahe o prežívanie, ako aj turbulenciám v mojom súkromnom živote, a to aj vzhľadom na nutnosť nejako prežiť a zarábať si na seba. Preto moja veľká vďaka patrí mojej rodine, hlavne rodičom a súrodencom a ich rodinám, na ktorých tieto turbulencie vplývali asi najviac. Ale aj celej širšej rodine a mnohým iným ľuďom, keďže tieto snahy sa z rôznych pohľadov mohli dotýkať každého v mojom okolí. A kde som nachádzal rôznu formu pomoci aj pri priamej tvorbe takejto publikácie. Treba však aspoň naznačiť, že turbulencie vznikali nielen na základe tlakov zhora a od riadiacich štruktúr režimu, kde takýto projekt zjavne nie je nič, čo by tam hlavne kvôli mocenským hrozbám chceli vidieť. Ale aj určitých tlakov zdola, čo môže byť spojené s nevyhnutnosťou udržiavania si vnútornej slobody. To hlavne v konzervatívnych oblastiach, z ktorých pochádzam, je relatívne náročnou cestou a čoho sa v publikácii tiež trochu dotknem.

Pri nevyhnutných snahách o prežívanie takýmto štýlom aj počas rokov rozvoja tejto publikácie je z mojej strany asi namieste poďakovať aj môjmu hlavnému zamestnávateľovi v tomto čase, ktorým bola Dokner agentúra v mojom rodnom meste. Tá mi počas tohto obdobia prakticky stále a rýchlo vedela nájsť nejaké miesto na získanie obživy či nevyhnutných praktických skúseností. Aj keď to s mojim udržaním sa v kolektívoch či v systéme a pri zdrojoch, pri takomto striktnom udržiavaní si svojej vnútornej slobody nevyhnutnej pre takúto prácu, nebolo nikdy jednoduché. Takže vďaka patrí aj tam, keďže bez tejto vedomej pomoci by publikácia tiež vznikala omnoho ťažšie.

Komplikovanosť tejto oblasti a témy je asi zrejmá a pripomínať ju ne-  
treba. Jednak pri otázke mocenských vplyvov a manipulácií, čo bude v publi-  
kácií rozoberané dopodrobna, ale aj pri odborných otázkach a súvislostiach.  
Ak som chcel iné odborné zdroje hlbšie pochopiť, musel som ich niekedy  
prečítať aj trikrát, kým sa mi spájali rôzne súvislosti. A niekedy až piate čítanie  
mi umožňovalo takéto zdroje použiť v tomto projekte a zdôvodnení. Takto sú  
písané texty na tomto odbornom priestore. Aj keď som pre zrozumiteľnosť  
tejto publikácie urobil maximum, nejakým chybám, súvisiacim aj s pozíciou, z  
ktorej niečo také robím, som sa nevyhol a na kvalitu to určite má nejaký vplyv.  
A to asi vo viacerých oblastiach. V konečnom dôsledku sa teda stále dalo  
urobiť viac. Otázne je, či by som ja našiel ešte časové a aj iné zdroje a či by to v  
zásade malo ešte nejaký význam. Nejaké nedokonalosti bolo dokonca možné  
ľahko opraviť aj pred ukončením publikácie, avšak, aj pre ukážku toho, ako  
dynamicky funguje oblasť informácií, som to neurobil. Vysvetlenie sa  
nachádza pri prílohách na webe [www.kooperativizmus.sk](http://www.kooperativizmus.sk). Je to pri porovnaní  
s inými asi trochu freestyleovejšia kniha, výsledkom kladenia viac dôrazu na  
dosahovanie cieľov a obsah ako na vzhľad a formu. A primárnym cieľom tu  
bolo niečo definitívne odborne zdôvodniť a preukázať správnosť vízie. Podľa  
možností tak, aby nikto s týmto návrhom nemohol urobiť to, čo ja v publikácii  
urobím s alternatívnymi pokusmi o stratégie do budúcnosti. Napriek určitým  
formálnym nedokonalostiam, dôležitým je ubezpečenie vopred, že sa v nej  
pracuje iba s overiteľnými informáciami, ktoré som dal do takých súvislostí,  
aby niečo na konci povedali. Lebo asi toto je podstatou akéhokoľvek zdôvo-  
dnenia správnosti niečoho nového. A verím, že práve toto sa podarilo v maxi-  
málnej možnej miere. Čítanie tejto knihy teda nebude to isté ako čítanie roz-  
právok. Hoci som sa snažil to dostať aspoň do formy medzi rozprávkou a vy-  
soko odborným textom. Ide o autentický projekt a veci viem naznačovať aj z  
praktického života, čo mi umožňovalo to takto smerovať. Tiež som sa snažil  
nedávať množstvo z môjho pohľadu zbytočnej teórie a revidoval to v maxi-  
málnej miere (aj vďaka možnostiam internetu a pre zachovanie plynulosti tex-  
tov). Ale napriek snahe o jednoduchosť a viere, že pri porovnaní s mnohými  
inými prácami je jej pochopenie výrazne uľahčené, stále je to vysoko odborná  
práca, odborné zdôvodnenie je jej hlavným poslaním. Takže týmto spôsobom  
nakoniec vopred ďakujem aj čitateľom za pochopenie a trpezlivosť, bez ktorej  
sa takéto veci čítať jednoducho nedá.

„Je zrejmé, že už ani neoliberálna, ani keynesiánska ekonomika nie sú cestou vpred. Dokonca ani jedna z revolučných zmien minulého storočia tou cestou nie je. Nachádzame sa v určitom začarovanom kruhu, ktorý sa dá označiť aj ako multiplikované zauzlenie a ktorý môžu odčarovať nové myšlienky a návrhy. Tí, ktorí odmietajú nové myšlienky a označujú ich za obyčajné sny, nemajú žiadnu odpoveď na reálne ekonomické problémy a zároveň priznávajú, že daný stav vecí je dlhodobo neudržateľný.“

***Michael Hauser, český ľavicový filozof a prekladateľ***

# Predslov

## ***Ako sa z dobrého ekonóma stal zlý ekonóm***

*Po kríze r. 2008 si uštipačné poznámky na ekonómov neodpustila ani britská kráľovná. „Ako je možné, že si to nikto nevšimol,“ pýtala sa. Spýtajte sa dvoch ekonómov na príčinu nejakého makroekonomického javu a oni vám dajú tri odpovede. Protichodné hypotézy v makroekonómii paralelne popri sebe prežívajú storočia. Píše vo svojej knihe slovenský ekonóm, spoluzakladateľ neziskovej organizácie a jedného z tzv. think tankov INESS, Juraj Karpiš. Na inom mieste pridáva: „Dobrý ekonóm vie, že toho veľa o fungovaní a dynamike spoločnosti nevie.“<sup>1</sup>*

Vopred upozorňujem, že podľa týchto dnešných kritérií ja ako autor tohto projektu zrejme dobrým ekonómom nie som. Aj keď som makroekonómiu na vysokej škole vyštudoval, nevenoval som sa hneď hľadaniu súvislostí v štatistikách a možno robeniu si kariéry. Dnes nie som navonok ani úspešný človek a v rámci režimu doby som skôr považovaný za niekoho, kto zlyhával a zlyháva, kto je zo spoločnosti a dnešných akýchkoľvek systémových štruktúr skôr vyhánaný a za určitých okolností pri robení a rozvoji tohto projektu som mohol skončiť azda aj ako bezdomovec. Ibaže ja sa snažím v akejkoľvek aktivite dostávať k výsledkom práce a tie sú v mojom podaní najčastejšie veľmi dobré, niekedy nadštandardné a nadčasové, čoho súčasťou je vlastne aj tento projekt. Moje výsledky práce viem dnes takto zhodnotiť a preukázať rôznymi spôsobmi. Aj vďaka vyspelej technologickej dobe, ktorá to zrejme umožňuje až dnes. A to z rôznych pozícií, dokonca aj manažérskych. Napriek tomu sa na mojom vyhánaní zo spoločnosti a možnosti prežívať nič nezmenilo a čelím tomuto zvláštnemu javu doby aj počas dokončovania tejto publikácie. V nej sa snažím presvedčiť, že som dnes tvorcom historicky prvej

<sup>1</sup> Zlé peniaze, J. Karpiš, INESS 2015, str. 189, 392

zdôvodnenej alternatívy k otrokárskym režimom. A to len preto, lebo niečo o fungovaní a dynamike spoločnosti viem, že som niečo videl na vlastné oči v praxi. Popri snahe žiť sa poctivou prácou, a to striktno, bez poklonkovania sa a prezentovania sa výlučne ňou.

Prečo poctivá práca a jej výsledky v rámci režimu aj tej našej doby nie je odmeňovaná, ale odmeňované je napríklad to, keď niekto zjavne nevie, niečo neurobí, alebo urobí omnoho horšie ako iní? Prečo sa k spoločenským problémom a asi nielen k ekonómii dnes v éteri vyjadrujú ľudia, ktorí to nevedia a len doslova hádajú? Prečo sa práve takíto ľudia dostávajú do riadiacich pozícií a rozhodujú o nás všetkých? Aký to má vplyv na celú spoločnosť? Na niečo také, možno dlhodobo aj podstatný zdroj spoločenských problémov, by som chcel dať svojim projektom odpoveď a vniesť svetlo do takejto záhady aj tej mojej doby. A to aj pomocou tohto zdôvodnenia, ktoré je teda niečo iné, ako ponúkajú ekonómovia a tzv. odborníci doby. Ja vravím, že veciam rozumiem, viem ich zhodnotiť a ukázať zdroje problémov. Poznám riešenie a viem dokázať jeho správnosť. A ako postupne ukážem, týmto sa od odborníkov doby dnes veľmi líšim. Poddajnosť voči moci a častokrát iba prijímanie klamstiev sú základným atribútom na presadzovanie sa a prežívanie v akejkol'vek tyranii. Aj tej kapitalistickej.

Moje dnešné sebavedomie, ktoré bolo skutočne prirodzené a malo svoj dôvod, však prichádzalo až časom a so skúsenosťami. Z utiahnutého a azda niekedy až sebakpodečňovaním trpiaceho jedinca sa stal niekto, komu len tak niečo nevysvetlíte a nepresvedčíte ho o svojej pravde. Avšak paradoxne mi to omnoho viac prinášalo obrovské problémy v spoločenskom živote a pri prežívaní v rámci výrobného procesu kapitalistického režimu. Jeho predstavitel'ov a lídrov, ktorí sú dnes často napríklad dobrými ekonómami, ale veľa toho o fungovaní ekonomiky a dynamike spoločnosti nevedia, toto často doslova irituje. A režim im svojim spôsobom umožňuje jedincov, ako som ja, prostredníctvom jeho riadiacich štruktúr doslova odhadzovať a povedzme v konečnom dôsledku nepúšťať ku zdrojom na prežitie. Skutočne sa časom zo mňa z pohľadu spoločnosti stal azda až akýsi odl'ud, ocital som sa na jej okraji a ľudia ma často využívali a asi aj využívajú na šikanu, výsmech a podvody. Dnes, ak idem do akejkol'vek práce, je základným cieľom z mojej strany zabezpečiť to, aby som sa nenechal úplne oklamať. Viem, že moje výsledky budú už len vďaka vnútornej slobode nadštandardné. Ale toto akosi predstaviteľom režimu v akejkol'vek oblasti zjavne vadí a o to, čo a ako robíte,

dnes vlastne vôbec nejde. Stal sa zo mňa niekto, kto má byť zo spoločnosti podľa jej dnešných vnútorných pravidiel odstavený a zostať bez zdrojov. Môj striktný spôsob života založený na poctivej práci a prezentovaní sa ňou, nie na spomínanom poddaní sa moci a prijímaní akýchkoľvek klamstiev potrebných a dnes často doslova nevyhnutných pre prežitie a udržanie sa v systéme či kolektívoch, prináša v živote skutočne niečo také. Avšak, ako sa zdá, je to jediná možnosť na vypracovanie projektu, o ktorom je táto publikácia. Dnes už môžem hovoriť, že historicky prvej zdôvodnenej alternatívy k otrokárskym režimom a postupne sa to tu budem snažiť dokázať.

Nemá naša doba náhodou nejaké vnútorné protirečenia, ktoré ruiniujú spoločnosť? Je možné ich k tomu už identifikovať cez odborný svet a odborné okuliare? Aj o to sa teda budem snažiť, lebo to skutočne môže byť pôvodnom všetkých dnešných problémov. Toto sa vzhľadom na okolnosti rozvoja tejto práce budem snažiť povedať celým mojím projektom, ktorého jednou z najdôležitejších častí je táto publikácia. Minimálne v odbornej oblasti.

### ***To, čo ideológie potrebujú, to vo svete poctivej práce platiť nemusí***

Keď som písal svoju prvú knihu, v ktorej som predstavil teóriu kooperativizmu, prakticky nič som predtým neštudoval. Okrem jedného článku a jednej webstránky som na to nepotreboval nič iné. Pomohlo mi štúdium vysokej školy, ktoré som ale ukončil viac ako 10 rokov pred jej písaním. A popri tom som čerpal výlučne zo skúseností. S odstupom času a po jej dnešnom prečítaní musím priznať, že nie je napísaná najjednoduchšie, možno obsahuje rôzne chyby a je jasne vidieť moje malé skúsenosti s danou aktivitou. Kniha má menej ako 100 strán. Napriek tomu sa v nej nachádza to, čo chcem docieľiť, ako to má vyzerať a ako sa k tomu dostať. To všetko som dokázal napísať na takom malom priestore. Ako ukážem, pri porovnaní s alternatívnymi pokusmi, azda až svetový rekord. Napriek spomínaným nedostatkom išlo bezpochyby už vtedy o jasne nadčasovo spracovanú problematiku dlhodobých stratégií, ktorá z pohľadu demokratickosti, realizovateľnosti a už vtedajšej zdôvodnenosti správnosti obsahovala viac ako azda všetky dovtedy predložené dokopy. Samozrejme, nie v mojej krajine, ale vo všeobecnosti. Takto je ale písaná aj táto publikácia a veľa nepotrebného omieľania teórie v nej nenájdete. Priamočiarosť a snaha ísť



k cieľu je jednou z devíz, ktorú som sa v živote naučil. Napríklad ako športovec. A je to na mojich knihách vidieť.

Túto publikáciu, na rozdiel od tej prvej, však píšem po štúdiu tisícov strán odbornej literatúry k danej problematike a rozvíjala sa asi 8 rokov. V rôznych etapách, rôznych vydaniach a za rôznymi účelmi, čím sa neustále zdokonaľovala. Najprv dokonca vo filmoch, neskôr v publikáciách. Pri filmoch som nepostupoval najprofesionálnejšie a môžu byť napadnuteľné kvôli rôznym právam na obrázky a iné veci, preto som ich časom stiahol z éteru. Takéto veci som si na začiatku pri akomsi vnútornom boji s realitou doby a asi aj prílišnej snahe skutočne nevedomoval a bolo potrebné to časom nejako napraviť. Napriek tomu mi pomohli zachovať nejaké informácie, ktoré som medzičasom nebol schopný nájsť a využívam ich aj v tejto publikácii. Už len preto mali svoj zmysel.

Niektoré knihy, z ktorých čerpám informácie, som prečítal aj 5 a viacrát a snažil sa do toho hlbšie dostať. Táto publikácia je už založená na najvyššej miere využívania všetkých dnes dostupných odborných ekonomických poznatkov v nej, ktoré sa zbierali stáročia. Čiže najrealizovateľnejšiu a už od začiatku jasne nadčasovú myšlienku a teóriu na dlhodobú stratégiu a víziu som rozvinul do takejto odbornej formy a podoby. A ide už hlavne o omnoho viac premyslenú publikáciu. Nič narýchlo ako moja prvá kniha.

V publikácii, ako som už naznačil v poďakovaní, robím prierez dvoch základných ideologických táborov dnešnej doby. Na jednej strane liberálneho sveta prostredníctvom práce Juraja Karpiša, ktorého som citoval hneď v úvode. A ten druhý tábor je tzv. komunitaristický, možno z určitého pohľadu komunistický či socialistický, ktorý u nás dobre zhrnul Ľuboš Blaha. Tí na svoje knihy použili množstvo iných. Čiže táto publikácia má v skutočnosti zdroje vo veľkom množstve kníh a zdrojov z minulosti a súčasnosti. Ibaže ja som si prešiel iba týmto zhrnutím a pre istotu to prešiel viackrát.

Nebudem tu teda ohurovať množstvom zdrojov, ako je to dnes časté u odborníkov aj mojej doby. Po dlhšom skúmaní a štúdiu si dokonca myslím, že tí sa medzi sebou možno často snažia súťažiť viac v takejto aktivite a štatistike ako v nejakých realizovateľných a zdôvodnených záveroch. Teda množstve zdrojov a kníh, ktoré si prečítajú a využijú vo svojich publikáciách. Čo ale nie je zárukou, že im aj niečo skutočne povedia. Ja sa snažím dostať k výsledku a tento prístup je bezpochyby najlepší. Tak ako v spomínanom športe. Ale pri mojich možnostiach iný asi ani neexistoval.

*„Ľavici treba vrátiť jej hĺbku, nádej, víziu. Musí bojovať za nové ekonomické alternatívy,“*

**píše Ľuboš Blaha na záver svojej knihy Antiglobalista (2018).**

Postkapitalistická vízia neexistuje. Zdôvodnená určite nie. Ľavica ju nemá, čo priznáva aj Ľuboš Blaha. Pravica ju asi v dnešnej dobe ani nechce a ako rozbor ukáže, môže mať za úmyslom pokračovanie, azda až prehlbovanie nastaveného vzájomného zotročovania a úžery. V čase tvorby tejto publikácie sa napríklad v rámci mojej krajiny v politickom priestore zmôžu nanajvýš na heslá o zlodejoch, pričom jej skorumpovaný systém sociálneho štátu dáva takú možnosť. Teda možnosť na politické presadzovanie sa aj týmto spájaním sa na vymedzovaní voči niekomu či nenávisti.

Víziu nemá ani pravica a ani ľavica. Minimálne nie takú, s ktorou by mohli ísť do éteru a odborných diskusií. Nanajvýš niečo napíšu a potom to ako víziu slepo prezentujú. Bez snahy o diskusie o nej, pretože, ako ukážem, tam by to veľmi dobre nevyzeralo.

A kooperativizmus víziou a stratégiou do budúcnosti bezpochyby je. Teda to, čo dnes nemá v odborno-politickom priestore skutočne nikto. Ukážem, že víziou, s ktorou sa dá ísť do odborných diskusií, čomu však nejaké zvláštne sily doby dlhodobo bránia. Čo by mal byť asi základný identifikátor kvality a toho, kde sa tento projekt dnes už nachádza. Je založený na cieľoch demokracie, trhovom mechanizme a v neposlednom rade na striktnom presadzovaní individuálnej slobody, bez ktorej by som k tomu nedošiel. Ide teda o víziu či alternatívu na ideologických princípoch a cieľoch pravice. Avšak je to aj vízia pre ľavicu. Spoločné vlastníctvo výrobných prostriedkov, zastavenie prisvojovania si nadhodnoty a jej prerozdeľovanie pracujúcim. Toto hlásal a po tom túžil už samotný Marx, ideový tvorca socializmu.<sup>2</sup> Dva v jednom. Urobené k tomu na základe faktov, bez prispôsobovania a manipulovania, bez čoho sa vraj všetky ideológie nezaobídu. To, čo ideológie potrebujú, nemusí platiť pri svete poctivej práce, kde sú veci objektívne a empiricky preukázateľné. A na tomto základe je táto práca vytvorená, toto je jej podstatou a takýto svet cieľom. Toto je aj rozdielom medzi touto prácou a inými alternatívnymi pokusmi či ideológiami mojej doby. Pravicovej, ľavicovej, ale aj náboženskej. A to vďaka môjmu spomínanému spôsobu života, ktorý síce ani dnes neprináša kariéru a úspech, ale vedeckú ekonomickú prácu priniesť môže.

2 Antiglobalista, Ľ. Blaha, SAV 2018, str. 53, 445

Juraj Karpiš takýto prístup pri svojej práci aj plne a verejne priznáva. Hovorí, že aj v jeho knihe je dávka neprípustného zjednodušovania, hyperbol, ignorovania či ideologického zafarbovania a tendenčnosti. No vraj také sú spoločenské vedy a to si treba uvedomiť pri načúvaní každej ekonomickej hypotézy.<sup>3</sup> Čo asi naznačuje možný hlavný dôvod, prečo som vytvoril niečo také a čím sa od "ekonómov bez praxe" podstatne líšim. Aj keď určité "básnické otázky" pridávam aj ja. Jeho texty sú bezpochyby silno presiaknuté takýmto štýlom, čo ešte ukážem. A u Ľuboša Blahu to platí tiež, aj keď trochu inou formou. Ten sa tiež vyhýba dôležitým veciam, keď mu nesedia a nevie ich zdôvodniť. Hlavne obaja nedošli k nejakým objektívnym záverom o správnosti krokov do budúcnosti. Teda vízii či alternatíve. Ak neisté strieľanie do vetra za niečo také nepovažujeme. Povedzme to aj tak, že sa zameriavajú na veľmi úzke ciele, nevidia do širších súvislostí mimo nich, čo samo o sebe ku komplexným záverom viesť, samozrejme, nemôže. Ale ktoré som ja vedel spojiť do jedného celku. Sú to však práce ľudí, ktorí v mojej krajine zhrnuli dnes dostupnú ekonomickú a politickú teóriu a skúsenosti, čo mne uľahčilo prácu a manipuláciu s informáciami. Bez nich by som sa pri mojom životnom štýle a spôsobe prežívania nezaobišiel. A to, že obaja neprinášajú nejaké presvedčivé závery, nič nemení na kvalite týchto zdrojov z pohľadu existujúcej teórie. Kvalitnejšie jednoducho v dnešnej dobe na svete nie sú. A treba ešte raz dodať, že takéto práce a pokusy skutočne nie sú veľmi bežné ani v iných krajinách.

Od týchto autorov si beriem hlavne ich akademickú prácu. Ich pôsobenie v politike alebo v praxi nebudem hlbšie komentovať, aj keď nejaké zaujímavosti a azda aj absurdity naznačím aj v kontexte s týmto projektom. Tam sa správajú podľa logiky moci. Na viac asi ani nie ich chybou nemajú a viac sa od nich očakávať v tomto priestore asi ani nedá. A treba objektívne zdôrazniť, že toto platí v podstate o celej dnešnej mašinérii moci. Politickej, ako aj ekonomicko-oligarchickej. V skutočnosti sú oni na tom ako predstavitelia režimu v politickom a odbornom priestore v podstate ešte omnoho lepšie, ako je priemer. Aspoň niečo urobili, išli s kožou na trh a o niečo sa na myšlienkovom trhu pokúsili. Aj keď s výsledkami, ako ešte ukážem. Ale dnes je za nimi niečo, čo sa dalo ďalej rozvíjať napríklad prostredníctvom tohto projektu.

Neistotu a absolútnu nepripravenosť záverov však obsahuje aj môj tretí hlavný zdroj informácií. Tým je práca francúzskeho ekonóma Thomasa

---

3 Zlé peniaze, J. Karpiš, INESS 2015, str. 19

Pikettyho. Tu ide na rozdiel od predchádzajúcich autorov už o omnoho vedeckejší prístup. Jeho publikácia obsahuje podstatne menej prispôbovaní si reality v prospech nejakých želaných záverov a ďaleko viac predkladania dostupných štatistík. Je to v podstate historické zhrnutie celej dostupnej ekonomickej teórie a štatistík či získaných a zdokumentovaných poznatkov o ekonomických procesoch. Keď nie úplne o procesoch, tak o nerovnostiach bezpochyby. Je to dnes akási biblia ekonómie, ktorá vznikla ako výsledok dlhodobého zberu informácií, hlavne posledného storočia. Jeho záver má podobné črty ako u oboch predošlých autorov. Povedzme to aj tak, že ani on nejde veľmi proti prúdu a dnešnej neprirodzenej moci. Aj keď je omnoho viac zdôvodnený a spojený s tým, o čom knihu písal a čo obsahuje. Využitie tohto štatistického zhrnutia pri mojom zdôvodnení dodáva mojej práci najvedeckejší možný nádych, aký sa v dnešnej dobe dá dosiahnuť.

Táto práca a tento projekt skutočne môže byť aj akýsi záver dlhodobého ekonomického bádania a aj toto sú dôvody tohto tvrdenia, ktoré sa budem, samozrejme, snažiť hlbšie zdôvodniť. Čo je ale dôležité, všetky základné zdroje informácií, s ktorými manipulujem a vytvárať závery priamo v tejto argumentácii, sú schválené oficiálnymi autoritami dneška. Akadémiou vied, neziskovými organizáciami, odborníkmi z danej oblasti (pri menovej reforme), alebo dokonca pridelením Nobelovej ceny za ekonómiu.

Zdrojov informácií použitých v tejto publikácii je, samozrejme, viacero. Avšak toto sú tie základné, cez ktoré môžem s istotou povedať, že viac dostupných a relevantných informácií pre potreby danej problematiky dnes na svete niet. A ako ukážem, v podstate viac na vytvorenie záverov už ani potrebných nie je. Pričom časom sa popri rozvoji tejto publikácie dopĺňali a závery potvrdzovali. Avšak publikácia vzhľadom na svoj obsah, zrejme aj kvalitu projektu a objekt záujmu, obsahuje logicky aj konšpiratívnejšie vložky.

### ***Publikácia obsahuje všetky žánre***

Len niekoľko dní po mojom prvom zverejnení kombinácie a logiky projektu na internete<sup>4</sup>, čo je v danej problematike podstatou, sa ocitla delegácia vlády Slovenskej republiky, pod vedením vtedajšieho premiéra Róberta Fica

---

4 Príloha 1, [www.facebook.com](http://www.facebook.com), [www.kooperativizmus.sk](http://www.kooperativizmus.sk)

(mimochodom premiéra aj v čase dokončovania publikácie), na koberčeku v Bielom dome a pri vtedajšom prezidentovi USA Barackovi Obamovi. Nič by na tom nebolo zvláštne, keby sa verejnosť o tom nedozvedela až následne.<sup>5</sup> Niečo také sa stáva napríklad vo vojnových časoch, keď sa chce návšteva kvôli bezpečnosti utajiť. V čase dokončovania tejto publikácie a počas vojny na Ukrajine takýchto návštev pribúda. V tomto prípade išlo minimálne o čudnú a povedzme omnoho menej bežnú vec. Hlavne, ak sa tam riešilo to, či Slovensko pôjde naďalej správnou kapitalistickou demokratickou cestou a prakticky nič iné. Išlo o obdobie, keď sa prevažovali praktiky tzv. veľkého brata spoza mláky v oblasti sondovania a kontrolovania ľudí prostredníctvom internetu. Jeden z aktivistov, ktorý to vtedy odhaľoval (Edward Snowden), musel v tom čase zo svojej krajiny doslova utiecť. Ja som v čase zverejnenia takéhoto návrhu v skratke už mal za sebou mnohé aktivity na internete a písal som články na danú tému. Tie mi v určitom zmysle slova, pri korelácii s inými ľuďmi, pomáhali prichádzať k správnosti alternatívy.

Ako v publikácii ukážem, aj viaceré informácie, ktoré som v rôznych jej etapách rozvoja využíval, som časom dohľadať nevedel. Alebo v nejakej inej, pozmenenej podobe. Maľovať čerta na stenu nechcem a radšej sa venujem objektívnym informáciám a nie konšpiráciám, ale toto všetko sú skutočne fakty. Tak, ako faktom je to, že tento projekt je dnes jednoznačne jedinou realistickou a odborne zdôvodnenou alternatívou k otrokárskym režimom. Teda aj ku kapitalizmu. Čo by malo byť v publikácii dokázané. A už pri prvej zverejnenej informácii o samotnej kombinácii bolo zrejmé, že je to niečo nadštandardné a absolútne nové. Je to jednoducho iná liga postkapitalistických a systémových projektov, ako boli predstavené doteraz.

Či je to nejaká vyššia ruka zhora, ktorá to robí, to, samozrejme, povedať a dokázať neviem. Pri snahe o prežívanie cez poctivú prácu som sa v živote ja osobne skutočne málokedy stretol s niečím iným ako s podrazmi či prispôsobovaním si reality a klamstvami. A najčastejšie to skutočne išlo a bolo organizované z riadiacich štruktúr, ktoré sú na tom doslova budované. Aj preto by ma osobne neprekvapilo, že by tí hore niečo také v takomto prípade a pri svojich možnostiach skutočne robili. Moje možnosti mi nedovoľujú niečo také skúmať hlbšie, nanajvýš tieto veci môžem časom kompletizovať a takto môžem niečo aspoň naznačiť. V práci sú teda aj informácie, ktoré som

---

5 Príloha 2, [www.cas.sk](http://www.cas.sk), [www.kooperativizmus.sk](http://www.kooperativizmus.sk)

časom nevyhľadal, ale napriek tomu ich využívam, a to budem pri niektorých aj spomínať. Pokiaľ naznačením takýchto vecí nič nedokazujem, minimálne ukážem, ako je ťažké dnes triediť informácie a prečo je postup, ktorým je táto publikácia robená, skutočne cestou k najvyššej možnej objektivite, aká sa v danej problematike dá dosiahnuť.

Takýto projekt môže logicky čeliť aj takýmto problémom a prekážkam, ktoré asi boli v akejkoľvek diktatúre. A keďže zjavne ide o stratégiu, ktorá nabúrava moc dnešných elít, asi toto prekvapením pre nikoho nebude. Aj keď treba povedať, že ak by aj predstavitelia kapitalistickej ideológie a dnešnej moci boli nejako v týchto aktivitách organizovaní a dávali by takémuto projektu rôzne polená pod nohy, presadeniu projektu a môjmu prechodu do éteru stoja aj predstavitelia iných ideológií. Jednoducho takýto projekt nie je v záujme žiadnej už vytvorenej neprirodzenej moci, na čo sa ideológie zneužívali odjakživa. Čo budem postupne spomínať. Pridávam takúto vsuvku, aby sme skutočne mali pokryté všetky žánre aspoň z nejakej časti. Teda aj ten konšpiratívny. Aj keď sa stále snažím manipulovať s overiteľnými faktami a ani teraz tomu inak nie je a ani ďalej nebude.

Publikácia v konečnom dôsledku nebude teda ohurovať stovkami zdrojov, ako je to bežné u iných. Pričom niektoré informácie môžu byť diskutabilné z mnohých pohľadov, ale to pri nich aj spomeniem. Gro a hlavné a najdôležitejšie informácie sú napriek tomu vysoko overiteľné a objektívne. Niektoré dnes už na internete nie sú a aj preto internetové zdroje podporujem stiahnutými textami a ponúkam ich cez moju web stránku [www.kooperativizmus.sk](http://www.kooperativizmus.sk). Sú chronologicky usporiadané pod názvom *Príloha*, čom som už využil na predchádzajúcej strane. Robím to takto, lebo na iný prístup by som pri takejto komplexnej téme a problematike ja určite nemal čas a ide asi o najbezpečnejšiu formu z pohľadu uchovávanía informácií. A to napriek dnešnej vyspelej dobe.

Snahou bude presvedčiť a ukázať, že niečo je správne, že inej cesty v podstate ani niet. Pritom však okrem mnohých iných vecí ukážem, že možno menej zdrojov je niekedy viac a v tomto myšlienkovom svete asi určite. Je to však možné aj vďaka tomu, že som našiel dostatočne dobrú literatúru, ktorá teda obsahuje prakticky všetko dôležité. Vyznať sa a triediť dnešné informácie nie je jednoduché a mnohé môžu zavádzať. Pre potreby správnych záverov je k tomu niekedy dôležitejšie ukázať trendy ako úplne presné čísla. A tie rôzne zdroje môžu často skutočne hovoriť aj iné veci. Či už

kvôli iným metodológiám, alebo možno aj zavádzať vedome. Takže v tomto prípade bude asi platiť, že objektivita sa mojim prierezom dnešného sveta takýmto prístupom omnoho zvyšuje. Okrem toho, že sa snažím zdôvodniť závery, ktoré som v praxi precítil a videl, aj môj prístup je omnoho dôveryhodnejší a menej manipulatívny. V tomto svete je hranie sa s pojмами a ich vysvetľovanie po svojom jednoducho alfou a omegou presadzovania svojich záverov, čo ukážem v publikácii na mnohých príkladoch. Na to netreba zabúdať a táto publikácia je robená pri uvedomovaní si tohto faktu. Preto budem veci pri snahách o tvorbu akýchkoľvek záverov rozoberať zo široka, podrobne a z rôznych uhlov pohľadu.

V konečnom dôsledku nie som hovorcom ani robotníkov, ani vlastníkov kapitálu či riadiacich štruktúr režimu mojej doby. Ako to dnes aj v odbornom svete najčastejšie býva. Svet robotníkov som logicky spoznal na vlastnej koži a zhruba viem, ako vyzerá. Snažím sa hlavne dostať k zdrojom problémov a bez striktného hlbšieho a poctivého prístupu to nejde ani v tomto. Žijeme bezpochyby dobu úžery a vydierania a aj ľudia sú často tlačení k absurdným veciam pre potreby prežitia. To je nespochybniteľné. Otázne je, ako k tomu prispievajú riadiace štruktúry doby, ktoré sa vytvárajú nejakým mechanizmom. Alebo dokonca, ako k tomu prispievajú rôzne ideologické nastavenia, ktoré môžu byť robené pre mocenské ciele. Tam sa ja chcem dostať. Spojiť tieto veci a hľadať pôvod a zdroje problémov je jedným z cieľov mojej práce. V rámci tejto publikácie práve v odbornom a mocenskom svete doby.

Takže nie som hovorcom ani jedných a ani druhých, som tvorca historicky prvej zdôvodnenej vízie do budúcnosti, ktorá môže mať ambíciu presadiť sa v odborných diskusiách. Takej, ktorá má hlavu a pätu a je aj realizovateľná. To by sa v rámci kruhov žiadnej ideológie, či už komunistickej, kapitalistickej, ale ani náboženskej, urobiť nedalo. Musíte ísť nad tento svet a svet objektívnych faktov musí byť jeho podstatou. Klamstvo v akejkoľvek podobe nesmie byť priechodné. Lebo akékoľvek klamstvo je z dlhodobého hľadiska len cestou do otroctva. Prístup na základe objektívne preukázateľných faktov, ktorý je teda aplikovateľný hlavne v oblasti tvorby hodnôt, logicky vadí štruktúram každej ideológie ako takej. História to asi potvrdzuje neustále. Ja som sa napriek tomu odporu a asi aj vďaka prežívaniu cez poctivú prácu aj dnes snažil nad takýto manipulačný ideologický svet skutočne dostať. Čo je jedným z najdôležitejších dôvodov vzniku tohto projektu. Ale tých je, samozrejme, viacero.

## Všetko naopak, všetko inak ako u bežných ekonómov

Ďalším podstatným rozdielom v mojom postupe k tejto práci pri porovnaní s inými je aj to, aký bol postup. Už spomínaní autori, ale aj mnohí iní na tomto myšlienkovom trhu, sa tiež snažili priniesť nejaké závery. Robili to spravidla tak, že najprv ukázali stovky strán nejakej teórie, z ktorej potom chceli prejsť k niečomu a k záveru. Len to niečo nakoniec obsahovalo iba niekoľko strán a je to presiaknuté neistotou, ktorá z nich doslova srší. Niekedy dokonca aj odporujúce si s touto teóriou. Veľa dobre napísanej teórie vôbec neznamená, že sú dobré aj závery. Jednoducho to nevedeli spojiť s praktickým životom a tam sa ich možnosti končili.

„Už v roku 2001 som písal diplomovú prácu o tom, ako inflácia peňazí spôsobuje hospodárske cykly. Vtedy som odporučil zrušenie centrálnej banky. Odvtedy som na nič lepšie neprišiel,“ píše Juraj Karpiš v tej istej časti, ako spomína a priznáva prispôbovanie si reality. Moja diplomová práca bola o *Lojalite k firme a jej dopade na hospodárske výsledky*. Bola to dovedy nesppracovaná téma a priznám sa, nerozumel som jej veľmi. Aj keď trochu tušil o čo ide a už vtedy ma niečo na nej zaujalo, keďže som bol jediný, kto si tú tému dal ako jednu z možností. Už si dokonca ani nepamätám, ako som to nakoniec spracoval. S odstupom času si však uvedomujem, že mala blízko k tomuto projektu. Ale spracoval som ju, nejako som si s tou teóriou poradil. Samozrejme, bez nejakých záverov, ktoré by som si dnes hlbšie pamätal. Ibaže problematike som skutočne pochopil až neskôr. Na moje závery aj k takýmto problematikám som prišiel až potom. Počas sledovania súvislostí v praxi a hlavne precítení na vlastnej koži. To, čo sa ponúka v tomto projekte, má korene v tom, čím som si prechádzal a jednoducho v mojich praktických skúsenostiach.

Ja som teda najprv roky pracoval a niečo videl. Živil sa tvorbou hodnôt a prešiel mnohými oblasťami, až potom niečo navrhoval. O mojom návrhu som, na rozdiel od spomínaných odborníkov, od začiatku nepochyboval a bol si ním absolútne istý. Práca na vízii začala prakticky tým, že som ju v krátkom čase podal v niekoľkých bodoch a na niekoľkých stranách. Vyústilo to do už spomenutej knihy *Kooperativizmus (2015)*, ktorá je napriek svojim nedostatkom prakticky celá iba o vízii do budúcnosti. No a až potom, ako som podal návrh, snažil som sa ho časom zdôvodniť. Čoho výsledkom je táto publikácia.



Autenticita a asi aj vlastný príbeh, ktorý stojí za tvorbou tohto projektu, je bezpochyby ďalším dôležitým rozdielom medzi touto pracou a inými, ktoré sú dnes na tomto myšlienkovom trhu. Thomas Piketty vo svojej práci napríklad používa rôzne state z historických románov, kde chce priblížiť svoj objekt záujmu. V tejto publikácii sa nachádzajú a sú aspoň načrtnuté skutočne priamo moje skúsenosti, ktoré ma viedli ku konkrétnemu videniu reality a často aj rozvoju projektu.

Dôležitých rozdielov a dôvodov, prečo som došiel do takéhoto cieľa, je teda viacero. Ako posledný uvediem fakt, že autori si po napísaní publikácie hľadajú recenzie u odborníkov a navzájom si svoje práce schvaľujú a verejne sa obhajujú. Priznám sa, snažil som sa o to dlhodobo aj ja. Dokonca aj pred vydaním tejto knihy som sa o to rôznymi spôsobmi pokúšal na viacerých frontoch (SAV, INESS, NBS). Bez odozvy. Avšak aktívne a možno s dôverou som to robil len do bodu, keď recenzenti už pri nutnosti a pritlačení verejne vyjadriť sa, si zjavne a bezbreho vymýšľali možné aj nemožné (SAV). Pričom ja ako dosť zraniteľný jedinec pri mojej spoločenskej pozícii som v tomto smere napriek jednoznačným a preukázateľným záväzkom a azda až klamstvám, skutočne nemohol urobiť prakticky nič a práca by zostala stáť na takýchto absurditách. To bude v publikácii tiež ukázané. Väčšinou si recenzujú kamaráti navzájom a ja medzi tieto kruhy nepatrím. S recenziou to teda u mňa bude opäť úplne iné. Odborníci asi majú nejaké dôvody na to, aby takúto prácu odstraňovali z éteru a nebudem to viac rozpisovať. Neukazujem teda množstvo podporovateľov, aj keď pri rôznych priamych rozhovoroch aj s odborníkmi, keďže ako vyštudovaný makroekonóm k nejakým prístupom logicky mám, som sa s kritikou takéhoto návrhu nestretol. Viacmenej si skoro každý uvedomoval, kde sa projektom zašlo. Pričom naznačenie postoja, že to s podporou niekoho v mojej pozícii, napriek jedinečnosti tejto práce, nie je jednoduché kvôli udržaniu sa pri zdrojoch, tiež nebolo niečo ojedinelé. Neponúkam recenzie, ale rovno ukazujem a dokazujem, že odborníci a vedci doby o tomto projekte vedome zavádzali a snažili sa to rôznymi spôsobmi a cestami odstrániť z éteru. Pričom ich režim chráni. Teda aj v tomto je projekt úplne iný ako tie bežné na dnešnom myšlienkovom trhu. Keďže som sa nikdy nikomu neprosil a prezentoval sa stále iba poctivou prácou a jej výsledkami, neupustím od toho ani pri tomto projekte. Bol roky posielaný na všetky možné odborné inštitúcie. Univerzitám, inštitúcie tretieho sektora, ale aj politickým stranám

na Slovensku a takýchto snáh bolo skutočne mnoho. Osobne však nemám chuť a ani energiu za niekým chodiť a prosieť v takomto prípade o niečo také. Toto je však bezpochyby ďalší podstatný rozdiel medzi touto prácou a inými na dnešnom myšlienkovom trhu. Ak by som sa zastavil na otázke nutnosti prosenia sa iným o verejnú podporu, nikdy by niečo také nevzniklo. Moja istota v správnosť projektu, prameniaca práve v prežitých praktických skúsenostiach, jednoducho nepotrebovala verejný súhlas a ja som mohol nerušene pokračovať v projekte napriek rôznym reakciám okolia. Bez čoho by som do daného cieľa určite nedošiel. A toto som aplikoval aj pri tejto problematike podpory od odborníkov a nezastavoval sa na tejto veci.

Kooperativizmus je na svete preto, lebo som ako jeho autor robil na stavbe, na farme, kosil trávu, hral futbal, nosil taniere, robil pivo a rozprával sa a často dôverne spoznal množstvo ľudí z mnohých oblastí. Či už z geografického, ako aj profesijného hľadiska. Nie preto, lebo som po škole ďalej študoval a hľadal v dnešnej literatúre či umelo sa snažil byť jedným z uznávaných odborníkov doby, ktorí mi dnes konkurovať logicky nemôžu a robia takéto zvláštne veci. Kooperativizmus síce využíva všetky dnes dostupné informácie, ale je to z odborného pohľadu z týchto pragmatických dôvodov veľká nadstavba tohto sveta.

### ***Výklad a moje videnie sveta ako súčasť projektu***

*„Potrebujeme výklad sveta predchnutý vedeckou kultúrou  
a vzdialený bezvýhodiskovému sociálnemu pesimizmu, ktorý  
dnešná nesúmerateľnosť programuje.“*

**doc. PhDr. Jozef Lysý, CSc, vysokoškolský pedagóg, filozof a vedecký  
pracovník**

Asi si netreba nahovárať a klamať sa hneď na začiatku. Systémová alternatíva, ktorá má dať spoločnosti nejaký nový impulz a nové smerovanie, asi logicky bude založená aj na určitom výklade sveta. Bez toho, aby som nejakým presvedčivým pohľadom nedisponoval a k nemu nejako neprišiel, asi ťažko by som mohol krok za krokom robiť a zdôvodňovať niečo také. A možno sa bránil tlakom okolia, kde každý vidí realitu po svojom a chce si ju prifarbiť.

Hlavne, ak ste zraniteľný a potrebujete aj pomoc iných. Doba našťastie umožnila mať pri takomto prístupe k životu aj nejaký príjem, napriek obrovským problémom. A ja som to mohol urobiť a hľadať ten môj výklad, bez ktorého by to teda nešlo.

To moje presvedčenie o realite a výklad sveta sa zrejme nebude páčiť mnohým dnešným úspešným ľuďom, ako aj mnohým štruktúram a komunitám. Hlavne tým, ktorým môže moja osoba a fakty okolo vzniku tohto produktu naštrbiť nejaké ideologické pohľady alebo pravdy, na ktorých je spoločnosť dodnes budovaná. Pri navrhovaní novej systémovej alternatívy sa však aj s takýmito problémami dá a musí počítať a mojou snahou bude prebiť túžby a pocity, tak mocných a vplyvných ľudí, ako aj rôznych ideologických manipulátorov a štruktúr, vedeckými a objektívne preukázateľnými faktami. Myslím si dokonca, že až dnes je doba, keď sa dá o niečo také pokúsiť. Teda o to, aby rôzne subjektívne pohľady, za ktorými môže byť obyčajná mocichtivosť štruktúr doby a ktoré projekt odstraňujú z éteru, boli faktami potlačené.

Výklad sveta, na ktorom vznikol tento projekt, je spojený s interpretáciou takých pojmov, ako je inkvizícia a inkvizičné procesy. Čo je podľa môjho názoru podstatou problémov aj dnešného sveta a doterajšie riadky by mali stačiť pochopiť, prečo tento pohľad na realitu mám. Tento výklad, alebo možno videnie na tieto problémy, som sa už snažil nejakými spôsobmi prezentovať, čo bude možno súčasťou budúcich krokov v rámci projektu. Vytvárať pohľad na nich cez stredovek, ale aj dnešnú dobu. Spájania ľudí na nenávisti, prípadne iných hodnotách. Samozrejme, v kontexte so snahou o elimináciu tohto spôsobu fungovania. Myslím si dokonca, že vysvetlenie problémov fungovania dnešného moderného kapitalistického sveta bez vysvetlenia fungovania tohto fenoménu ani možný nie je.

Práve formovanie štruktúr na inkvizičných procesoch a princípoch spájania sa na nenávisti či prostredníctvom umelého odstraňovania ľudí je dôvodom, prečo ja dnes s takýmto projektom nemám v štruktúrach režimu aj mojej doby ani najmenšiu šancu. Je to proces, na ktorom funguje každá forma tyranie a tento spôsob vytvárania strachu v spoločnosti udržiava v nej poriadok. A ako som už sčasti naznačil, je už asi pevnou súčasťou aj tohto projektu a môjho „odstraňovania“, a to z rôznych kruhov dnešnej moci a ideológií. A je to proces, ktorý je pre štruktúry režimu zrejme vedomou a potrebnou zbraňou. Aj preto je snaha o naznačenie a možno aj vysvetlenie takejto problematiky asi tiež dôležitou súčasťou projektu. K tomu všetkému a tomuto výkladu

sveta nateraz len toľko. Tu sa budem snažiť zaoberať vyslovene odborným projektom. Aj keď s časťami, ktoré pre lepšie pochopenie súvislostí budem spájať aj s týmto fenoménom.

### ***Dnes dokonca nemusím byť boh***

Pokiaľ by som tento produkt a projekt ponúkal pred sto rokmi, neviem, či by to bolo možné počas môjho života. Museli by zo mňa urobiť nejaký kult osobnosti, nejakého boha. Niečo, ako urobili po smrti napríklad z Karla Marxa. Ten totižto hovoril veľmi nepresne, nemal pevný pohľad, nemal istotu v správnosti riešenia a, samozrejme, nemal to zdôvodnené cez štatistiky a vedeckou formou. Nemohol s tým vo svojej dobe do odborných diskusií, ale nebolo možné to ani nejako verejne odprezentovať a snažiť sa to presadiť napríklad cez demokratický mechanizmus, o čo sa ja snažím v dnešnej dobe. Niežeby sa napríklad o vedeckosť nepokúšal, ale ono to skutočne v tej dobe možné nebolo. Tak sa neskôr využila jeho charizma a to, že svojím bojom zanechal na ľuďoch niečo, aby sa presadila nejaká ideológia. Komunistický režim po jeho smrti z neho jednoducho urobil boha. Nejakí ľudia ho zneužili na mocenské účely. Treba povedať, že napriek práci, ktorú zanechal, zomrel v chudobe a odmietnutí.

Ľudia uctievali rôznych bohov. V mojej oblasti napríklad mnohí hovoria, že ním bol Ježiš. Mnohí uctievali napríklad zase jeho. Či to bol skutočne boh, toto si ja osobne na základe objektívne dostupných faktov netrúfam povedať. Ale, že konal dobré veci a časom ho mnohí zneužívali na konanie zla, pričom dodnes tým spôsobujú asi aj masové vraždenia po celom svete, toto povedať s istotou môžem. Jednoducho toto ja vidím, o tom som úplne presvedčený. Toto sa už deje aj okolo tohto projektu, ktorý teda má ambíciu byť silným akcelerátorom zavádzania sociálnej spravodlivosti. A treba podotknúť, že všetky najväčšie historické snahy o takéto ciele mali so zneužívaním tejto osoby na mocenské účely veľké problémy. Na mysli mám Francúzsku revolúciu a začiatok kapitalizmu, ale aj snahu o socializmus. Tohto boha, podobne ako Marxa, zneužívali mocní v rôznych otrokárskejších režimoch. Hlavne vo feudalizme, ale aj v tom dnešnom, kapitalizme. A uznávali ho tiež až potom, keď ho zlikvidovali. Vtedy už mocichtivým ľuďom jednoducho nezavadzal a už ho uznali, lebo im prinášal moc a postavenie.

V iných oblastiach na našej zemeguli uctievajú napríklad učenie Mohameda. Bol to síce len prorok Alaha, na rozdiel od nášho Ježiša ho vlastní nepotupovali a nezavraždili. Treba tiež povedať, že mali vonkajšieho nepriateľa, ktorý sa ich snažil v tom čase zotročiť a on ich viedol v tomto boji. Čo asi menilo ciele a spôsoby spájania sa takejto komunity. Pričom to platí asi dodnes. Ja som ale vyrastal v židovsko-kresťanskej oblasti. Teda oblasti ich častého nepriateľa, pred ktorého rozpínavosťou sa museli často brániť. Oblasti bohov, ktorých som spomínal. A ja poznám a užil som si spôsoby v nej. Tu sú história a možno aj fungovanie skutočne spojené s tým, ako sa naši správali k svojim bohom, ktorých teda neskôr uctievali. Správame sa tak k medzi sebou dodnes, len teraz ešte často v ich mene. O tom je v konečnom dôsledku vlastne podstata fungovania na inkvizičných procesoch.

Kým jedni na spojenie potrebujú vonkajšieho nepriateľa, v mojej vyspelejšej oblasti sa zase vytvára ten vnútorný a toto ju formuje. Nevieť a ani nie som kompetentný hovoriť, kto je z rôznych bohov lepší či horší, na koho strane je pravda. Či bola najprv sliepka, alebo vajce. A je to jedno. Projekt je výsledkom iných princípov, ako upretia sa na akúkoľvek ideológiu, čo som už naznačil. Ja sa dnes hlavne snažím ukázať, čo je problémom vnútri vyspelého židovsko-kresťanského sveta, ktorý šéfuje svetu. Tam sa cítim byť kompetentný a možno aj schopný nájsť odpoveď a hlavne riešenia na mnohé dnešné nezodpovedané otázky. Na ktoré odpovede pre mocenské ciele dnes nechcú často práve nasledovníci rôznych bohov a ideológií.

Pred sto rokmi, ak by som chcel meniť podstatu nášho fungovania a teda ekonomický systém, museli by zo mňa urobiť boha. Nebol demokratický mechanizmus a neexistoval vedecky podložený projekt či alternatíva. Ktorú sa touto publikáciou snažím predložiť. Ale, ako to s bohmi býva, tých najprv musia zavraždiť či nejako odstrániť. Aj o moju likvidáciu sa zrejme moje okolie dlhodobo, aj počas rozvoja tohto projektu, pokúša rôznymi spôsobmi. Čo asi potvrdzuje môj spôsob prežívania a moje problémy tam. Avšak ja sa zatiaľ držím. Stále sa dá a ja sa viem nejako užiť poctivou robotou a hrobárovi spod lopaty utekám. Aj keď aj ja mám dilemu, ako dlho to ešte bude možné. Avšak dobré je, že som projekt v zásade vedel dokončiť a týmto podať knižnou formou. Čo je už jedno z dôležitých víťazstiev.

Každopádne obhajovaním sa a skrývaním sa za nejakú ideológiu, prípadne ukazovať nadprirodzené schopnosti, čo je v prípadoch historických míľnikov asi veľmi časté, sa teda našťastie ja pri tomto produkte a pokuse

nemusím. S týmto projektom ma dnes stačí pustiť do éteru a rozhovorov s tzv. odborníkmi doby a tieto konfrontácie pustiť objektívnemu obecnstvu na zhodnotenie, kto má a či nemá pravdu. Čomu sa oni zatiaľ vehementne bránia. Môj projekt totižto obsahuje záruky v historických skúsenostiach, štatistických analýzach a snažím sa neustále preukazovať aj moje skúsenosti z praxe, ktoré takto vedecky podloženú realitu dnešného sveta potvrdzujú. Aj keď nechtiac a zrejme len z dôvodov akejsi sebaobrany, kompletizácia preukázateľných faktov aj tam to skutočne potvrdzuje. Je to určite najvedeckejšia a najkomplexnejšia práca, s akou doteraz niekto do politického a odborného éteru išiel. To dokazujem aj cez doterajšie práce ekonómov či odborníkov a ich uchopiteľné podklady na nejaké závery. Asi takto by som túto publikáciu začal, až takto ďaleko som dokázal zájsť ako niekto, kto v živote poctivo pracoval a spoznal tvorbu hodnôt. A až potom skúsil niečo navrhovať a riešiť makroekonomické problémy. Keď som sa z dobrého ekonóma stal zlým ekonómom. Poďme teda k odbornej argumentácii a odbornému zdôvodneniu projektu.

### ***Technické informácie***

Nakoniec celého predslovu ešte doplním nejaké technické informácie. Kniha je rozdelená do základných častí a tie do jednotlivých kapitol. Odvolávky obsahujú aj tzv. *Prílohy*, ktoré sú uvedené na webe [www.kooperativizmus.sk](http://www.kooperativizmus.sk). Čo už bolo spomenuté. V mnohých obrázkoch sú doplnené slovenské texty, prípadne nejaké lepšie viditeľné číslice. Pri niektorých, kde tých zmien bolo mnoho, sa tieto doplnky aj spomínajú. Štatistické údaje, z ktorých sú grafy robené, však menené neboli nikde.